

NEWSLETTER

Catalunya Sud, Regió del Coneixement

[Editorial](#) / [Presentació Càtedra Universitat i Regió del Coneixement](#) / [URV and Southern Catalonia as a Region of Knowledge: the global context](#) / [Entrevista: Josep Poblet i Tous, president de la Diputació de Tarragona](#) / [Descobrint regions del coneixement: Tampere \(Finlàndia\)](#) / [Publicacions recomanades](#) / [Coses que passen](#)

Editorial

És un plaer presentar-vos la newsletter de la [Càtedra Universitat i Regió del Coneixement](#), que hem elaborat amb l'objectiu de donar veu a un projecte desitjat per tots, com és impulsar la Catalunya Sud com a regió del coneixement.

La newsletter tindrà un caràcter trimestral, i permetrà recopilar i generar documentació al voltant del concepte de regió del coneixement i el paper de la Universitat. D'aquesta manera, es donarà veu als principals actors implicats en el projecte *Catalunya Sud: Regió del Coneixement*, s'hi presentaran temes d'actualitat i s'hi difondran esdeveniments i publicacions que siguin referents en aquest terreny. La nostra intenció és captar el vostre interès i, alhora, fomentar la vostra participació. Per aquesta raó, la plataforma que es presenta a continuació

es concep com un sistema obert al diàleg, a partir dels articles i les iniciatives que proposarem per a cadascuna de les edicions.

Desitgem que gaudiu amb la lectura i us encoratgem a participar en el projecte *Catalunya Sud: Regió del Coneixement*, perquè esdevingui una realitat que participi del projecte comú europeu basat en el desenvolupament intel·ligent, sostenible i cohesionat.

[Francesc Xavier Grau](#)

[Director de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement](#)

Presentació Càtedra Universitat i Regió del Coneixement

La [Càtedra Universitat i Regió del Coneixement](#) (CUR) és una iniciativa conjunta de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i la Diputació de Tarragona, que compta amb el suport també del Banc de Santander. En el fons, la Càtedra es fonamenta en una realitat potser encara poc compartida: Catalunya Sud (Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre) té una dimensió social i econòmica apropiada i tots els ingredients per ser reconeguda i per evolucionar com a Regió del Coneixement, en el marc de la política regional europea. La Càtedra es crea, així, per catalitzar la Regió del Coneixement Catalunya Sud i facilitar i contribuir a l'organització del seu sistema de governança.

Una càtedra universitat-societat és una estructura amb finalitat acadèmica; com a tal, la CUR promou també la disseminació de coneixement especialitzat relacionat amb el desenvolupament regional lligat a l'activitat universitària, i acompanya la Universitat en la seva acció d'especialització intel·ligent regional, orientada a millorar el benestar dels ciutadans.

L'estratègia de la CUR per aconseguir els seus objectius segueix el fil i el raonament fonamental que hi ha darrere l'estratègia Europa 2020: el millor

desenvolupament, el desenvolupament intel·ligent, ha de ser sostenible i també cohesionat tot al llarg de la Unió Europea; s'han de desenvolupar totes les regions i cadascuna ha d'identificar les seves potencialitats. Exactament el plantejament que es va fer fa vuit anys amb el Projecte Tarragona Regió del Coneixement, amb una salvedat no menor: com s'ha vist, Europa se centra en les regions anomenades estadísticament NUTS2, amb certa capacitat de definir polítiques pròpies.

L'existència operativa d'una regió del coneixement es pot definir quan, efectivament, hi ha la capacitat, a escala regional, de dissenyar, acordar i executar plans d'actuació amb relació al desenvolupament d'una estructura social i econòmica (més) basada en el coneixement, i de fer-ne el seguiment i reformulació. El projecte que planteja la CUR és, doncs, el de contribuir a desenvolupar els mitjans materials i els espais polítics necessaris per fer possible l'operativitat i estabilitat de Catalunya Sud com a regió del coneixement.

Per aconseguir aquest objectiu, la CUR proposa tres eixos d'actuació per a la Catalunya Sud, regió del coneixement. En primer lloc, **la identificació, recopilació i harmonització de tots els projectes** actius que contribueixen d'alguna manera a les direccions identificades pels indicadors anteriors, la majoria dels quals s'han desenvolupat a l'empara del projecte Tarragona Regió del Coneixement, impulsat per la Diputació i la URV, així com el projecte Campus d'Excel·lència Internacional (CEICS) que la URV ha desenvolupat, amb els mateixos objectius, aprofitant les convocatòries del Ministeri. En segon lloc, **el desenvolupament d'un sistema integral d'informació**, sobre la base dels indicadors seleccionats inicialment i els que s'hi afegeixin; obert a tots els agents implicats i base de l'espai de decisió estratègica de la regió. Per últim, i més determinant, la **configuració d'un espai de decisió estratègica de la Catalunya Sud**, a partir de les experiències desenvolupades en els darrers anys, que possibiliti la compartició del coneixement i la participació, a diferents nivells, de totes les parts implicades (empreses, associacions empresarials, sindicats majoritaris, entitats socials, junt amb l'Administració, la Universitat i institucions de recerca i innovació), i que permeti als responsables polítics la presa informada de decisions conjuntes a escala regional.

Amb aquests objectius, general i particulars, la CUR va constituir el [Comitè Assessor Extern \(CAE\)](#), que dóna suport/consell al director de la Càtedra en l'estratègia i els projectes de la Càtedra, donada la realitat de Tarragona i la URV. El CAE està constituït pels professors John Goddard, Ellen Hazelkorn, Francesc Michavila i la Sra. Jaana Puukka. El CAE fa dues visites anuals a Tarragona per entrar en contacte directe amb representants i exponents de la regió.

Pel que fa a la recerca i la transferència del coneixement, la Càtedra ha organitzat des del seu sorgiment seminaris que han comptat amb la participació del Comitè Assessor i el Grup Nuclear, i que han permès la presentació de visions i projectes estratègics de les ciutats inicialment representades. Igualment, els *workshops* basats en tècniques de *foresight* han permès orientar la presa de decisions a curt termini. A més, cal destacar la relació amb algunes regions europees de referència, com ara la regió de Tampere (Pirkanmaa, Finlàndia), amb la qual s'ha desenvolupat una relació professional que ha permès conèixer de primera mà el sistema de presa de decisions, el posicionament estratègic i la participació i la implicació dels diferents estaments: ciutat de Tampere, universitats i empreses. A partir d'aquestes activitats, amb un gran component d'aprenentatge, s'ha fet un alineament de les conclusions obtingudes, que permet identificar els principals

La necessitat de l'organització de la regió Catalunya Sud s'identifica tant de baix a dalt (potser de manera encara no prou ordenada) com de dalt-baix. I és aquest sentit el més rellevant, atès que constitueix finalment la principal motivació que la regió, Catalunya i Europa es desenvolupin millor, més cohesionadament i amb base al coneixement. Qualsevol avançament, doncs, s'ha de fonamentar amb la compartició d'aquests objectius entre els protagonistes i responsables, de la regió i del Govern de Catalunya. Aquesta és condició *sine qua non*; sense una concepció compartida de la necessitat i finalitats del projecte no es podran superar les dificultats intrínseques que ja hi ha identificades. És clar que els responsables que ja formen part del Grup Nuclear Impulsor ho han identificat de bon començament i que forma part de les primeres tasques que cal fer en l'avançament cap a un sistema regional de governança.

Per això, la CUR, d'acord amb tots els membres del Grup Nuclear Impulsor i amb la valoració favorable del Comitè Assessor, es proposa impulsar durant 2017 les actuacions següents:

1. **Constituir un Grup Nuclear Impulsor** que guanyi representativitat a la regió i pugui assumir la propietat del projecte. La necessària operativitat d'aquest grup recomana l'adopció d'un criteri transparent, que mantingui un nombre prou reduït de membres i que garanteixi la representació de tota la regió.
2. **Endegar un exercici col·lectiu de prospectiva**, un *Foresight Exercise*, promogut pel Grup Nuclear, com un viatge col·lectiu destinat a crear confiança i desenvolupar una visió reflexiva i compartida de l'evolució futura de la Catalunya Sud, en el qual seran convidats a participar institucions, entitats i representants d'interessos empresarials i socials de la regió.
3. **Desenvolupar**, a curt termini, **un conjunt d'iniciatives regionals** viables partint de les conclusions sobre actuacions necessàries, per tal d'alimentar amb resultats les primeres etapes del procés i reforçar el compromís dels actors de l'ecosistema que n'han de ser els responsables finals. Entre aquestes, es destaquen:
 - a. **Programa Regional de Capacitació de Lideratge**. Adreçat a un primer grup de líders de la regió en els àmbits polítics i socioeconòmics, que podria seguir, en paral·lel amb l'exercici de prospectiva, un programa de formació compost per tres línies: tendències i desafiaments emergents de la societat, polítiques de desenvolupament regional i habilitats de lideratge.
 - b. **DEMOLA Catalunya Sud**. Seguint l'experiència DEMOLA, nascuda a Tampere, es proposa implantar una activitat docent a la URV, en col·laboració amb ciutats, empreses i ONG, que permeti als estudiants de la URV interactuar amb la finalitat de desenvolupar solucions d'interès per a aquests actors, en paral·lel a la seva formació en capacitats en eines creatives i d'innovació.
 - c. **Club Internacional Catalunya Sud**. Es proposa la creació d'una plataforma Catalunya Sud que reuneixi talents estrangers que viuen a la regió, per tal de desenvolupar una comunitat innovadora i compromesa amb el desenvolupament de la Catalunya Sud i amb la connexió de la regió en l'àmbit internacional.
4. Procurar que, en paral·lel, amb el lideratge del Grup Nuclear Impulsor, es desenvolupi un **model de governança** per la regió que es pugui fer càrrec

dels resultats de la prospectiva i de la cartera d'iniciatives regionals i que, finalment, faci possible que la regió dugui a terme la seva planificació regional i les actuacions de desenvolupament regional que derivin de la seva pròpia estratègia.

5. Col·laborar, en paral·lel, amb la Diputació en la definició del **sistema d'informació de la Catalunya Sud** i dels indicadors que hauria de contenir.

Finalment, l'objectiu que es planteja la CUR, d'acord amb el Grup Nuclear Impulsor i el Comitè Assessor, és desenvolupar una proposta global i concreta de sistema de governança per a la Catalunya Sud en el marge temporal que permet l'actual període de governs municipals, abans, doncs, de mitjans de 2018.

En definitiva, la Càtedra treballa per impulsar Catalunya Sud com a Regió del Coneixement, per fer possible la seva operativitat i estabilitat, contribuint, entre altres, a desenvolupar el seu sistema de governança, alhora que contribueix en la disseminació de coneixement especialitzat en el concepte de regió del coneixement i participació de la universitat.

[Francesc Xavier Grau](#)

[Director de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement](#)

URV and Southern Catalonia as a Region of Knowledge: the global context

by John Goddard and Ellen Hazelkorn

Is higher education serving the public interest?

This note links our interest in how universities manage their engagement with civil society, as reflected in our recently published book, [The Civic University: the Policy and Leadership Challenges](#) with our role as advisors to the newly created Chair for University

To put the work of the Chair in its global context, it is clear that the Brexit vote and the United States presidential election, as well as votes in Italy and Austria, highlight a growing gap between elites and others in society. In so doing, they attack some fundamental values of higher education – multiculturalism, international collaboration, free flow of people, ideas and capital and liberal social values.

As questions are asked about the relevance and value of many public institutions, the public is also asking whether higher education is serving its interests. Those interests inevitably vary depending upon who is asked – students, parents, employers, and politicians representing particular places.

While there is a consistent view that a university education is important and highly valued, surveys show concerns about the cost and relevance of higher education by many people who are unaware of the sector's diverse functions and contributions to society, not least to the places where people live and work.

These tensions highlight an underlying message. While higher education has historically had a close relationship with the city/region as well as country of its founding many institutions are to being considered part of the elite – as islands of affluence surrounded by less developed communities. Thus, how higher education engages with its publics – beyond its campus walls and academic community – is coming under increasing scrutiny.

Growing elitism

There is strong research evidence of increasing differentiation and stratification between elite and non-elite institutions and their students. The pursuit of 'world-classness' is driving a wedge between institutions and their communities in terms of shifting strategies and priorities away from local and regional priorities toward global recognition on purely academic grounds. Perhaps, not surprisingly, some universities find their campuses referred to as representatives of an 'insulated political culture'.

There is no single blueprint. But there is the necessity for higher education institutions to learn from each other and, by working together, to develop frameworks for institutional leadership and management that recognise the importance of civic engagement and institutionalise this activity into the academic structure and professional support mechanisms of the university.

Failure to treat this agenda more seriously could see an ever-widening gap opening up between higher education and its publics. After all, and regardless of changes in the proportion of direct state funding universities receive, they remain dependent upon society for both core teaching and research funding. This means public responsibilities cannot be ignored.

Civic engagement by universities

While civic engagement may be in vogue, there is little consensus about what the concept means. There are three broad models of higher education engagement, each with different implications for organisation, management and leadership within higher education institutions.

The *social justice model* focuses on students, curriculum and pedagogy. It emphasises

community-based research, community-based learning, volunteering and knowledge exchange activities. Accordingly, the key responsibility usually lies within the student or access office, or within teaching and learning or continuing education.

At the other end of the spectrum, the *economic development model* focuses on the commercialisation of research through intellectual property deals, technology transfer, and new business formation. Responsibility tends to lie with the research and technology transfer office or associated business liaison functions. In these two models, civic engagement is assigned to a 'third pillar' – or parallel set of activities.

In contrast, our *public good model* sees engagement wholly embedded within and across all functions and units of the university. Acting as a bridge across teaching and research, it is supported by a distributed or matrix organisational and leadership framework. However, achieving a holistic approach along these lines is much easier said than done – which is why many institutions choose the path of focusing on either community or enterprise engagement.

Despite the underlying presumption that engagement is a relatively simple and uncontested process, the fact that universities and their stakeholders both operate in complex and messy environments needs to be recognised.

URV and Southern Catalonia

In seeking to work with a range of stakeholders to develop Southern Catalonia as a Region of Knowledge, URV is taking important steps to develop its public good role. It is helping the region raise its European profile, seeking to ensure that it is not overshadowed by the growth of Barcelona and surrounding areas.

It is doing this through the creation of a Chair for the University and the Knowledge Region that brings together two hitherto areas of expertise – higher education management and regional development. The plans of that chair are far reaching namely:

- Creating a Steering Group comprising representatives from the 10 towns or cities in the region with over 20,000 inhabitants, the first vice-president of Tarragona Provincial Council (which will ensure the representation of the smaller municipalities), the two representatives of the Camp de Tarragona and Terres de l'Ebre Territorial Services, and the Secretary of the Government of Catalonia;
- Conducting a Foresight Exercise as a collective journey aimed at building confidence and developing a shared and reflective vision of the possible future development of Southern Catalonia owned by university, public authorities and representatives from businesses and civil society;
- Developing a set of regional initiatives and projects to ensure that results are produced in the early stages of the Foresight process and so help reinforce the commitment of all the stakeholders; and
- Benchmarking Southern Catalonia against one of Europe's most innovative regions – Tampere in Finland.

From our experience URV is a leading institution in the way that it aims to be globally excellent and regionally engaged. At the same time as creating mechanisms internally to embed civic engagement in the heartland of the university, it is actively contributing to shaping the governance of the region so that business, public authorities and civil society can, in partnership, co-produce and absorb knowledge generated by and through the university.

L'entrevista a Josep Poblet

Josep Poblet és alcalde de Vila-seca i president de la Diputació de Tarragona. Dirigeix aquestes institucions amb un aval de més de 30 anys en el món polític. És Llicenciat en Geografia i Història. Va engagar al 2009 un procés amb la Universitat Rovira i Virgili per desenvolupar un model econòmic basat en el coneixement, que avui és una de les línies estratègiques que l'ens provincial desenvolupa en el Pla Estratègic 2015 – 2019, i es veu reflectida en la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement.

- La Diputació de Tarragona i la Universitat Rovira i Virgili van decidir la creació de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement. Què motiva la Diputació a promoure Catalunya Sud com a Regió del Coneixement?

El Sud de Catalunya esdevé un espai regional amb potencialitats de caràcter econòmic, social, cultural, industrial i tecnològic que ens van dur a plantejar la necessitat de desenvolupar un model socioeconòmic basat en el coneixement. El que es va convertir en una de les línies estratègiques de la Diputació, va ser impulsat per la Unió Europea a partir de l'estratègia Europa 2014 – 2020 que boga per un desenvolupament regional sostenible i cohesionat. En aquest context, la Diputació que ja havia apostat l'any 2007 per establir una aliança estratègica amb la Universitat Rovira i Virgili per a desenvolupar un model intel·ligent basat en la innovació com a element potenciador de les capacitats del territori, impulsa l'any 2014 la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement.

- Quins avantatges té que Catalunya Sud esdevingui regió del coneixement?

Esdevenir regió de coneixement no significa assolir un estatus determinat que confereixi avantatges o privilegis. Significa que la nostra societat té una dinàmica, una activitat social i econòmica basada en el coneixement i, per tant, més rica i competitiva. Avui, ser una regió del coneixement és tenir una millor societat.

- Qualsevol Regió del Coneixement té unes singularitats / potencialitats pròpies que són inherents a les dinàmiques del seu territori. Quines destacaria?

El sud de Catalunya es caracteritza per la seva posició estratègica que la fa gaudir d'infraestructures com el Port de Tarragona, l'Aeroport de Reus i esdevenir un dels punts principals del futur Corredor del Mediterrani. La seva indústria rica i variada aglutina diversos sectors ben diferenciats com la química, l'energia, l'agroalimentària, el turisme i el patrimoni històric i natural. Disposem de la Universitat Rovira i Virgili com a referent educatiu superior arreu de la regió, present en els principals rànquings globals i que aposta per la recerca i la innovació a partir de la seva xarxa de centres tecnològics. Una

universitat que forma a persones i, que per tant, garanteix una ciutadania que esdevindrà el motor de la regió de l'especialització intel·ligent.

- Quines mancances té la regió que poden suposar reptes en el projecte?

La principal mancança és l'assimilació d'un concepte de regió del coneixement i, per tant, el repte està en compartir de forma generalitzada que Catalunya Sud pot esdevenir-ne. Paral·lelament, hi ha una manca de coordinació entre tots els actors implicats. Precisament, la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement neix per a treballar en aquestes direccions.

- Quins actors haurien d'estar implicats en aquest procés?

Per gestionar el projecte Catalunya Sud, Regió del Coneixement, és necessària la creació d'un equilibri dinàmic entre diversos actors. Aquest sistema implica la coordinació entre la comunitat, el sector privat i l'àmbit acadèmic, però també la societat civil. Encara que la principal responsabilitat i protagonisme rau en els responsables públics que per això han estat escollits.

- Quin creu que és el paper que ha d'assumir la Diputació en aquest procés?

El paper de la Diputació ha de ser el d'actuar com a "ens de caràcter supralocal que dóna suport a les persones, els municipis i les comarques cercant l'equilibri territorial, l'equitat del conjunt pel que fa als serveis i a la qualitat de vida, i actuant com un agent efectiu de transformació progressiva de la realitat socioeconòmica i de generació de noves oportunitats". Aquesta estratègia se seguirà fomentant en el procés per endegar Catalunya Sud, Regió del Coneixement. Amb tot, falta definir el model de governança i el paper que haurà de tenir la Diputació.

- Una de les principals característiques d'una bona regió del coneixement és tenir un bon sistema de governança? Com hauria de ser el sistema de governança de la regió Catalunya Sud?

La composició d'un nou sistema de governança ha de ser objecte d'una reflexió estudiada i consensuada. Sens dubte, la participació de diversos actors en el procés de configuració i gestió d'una regió del coneixement, garanteix l'èxit del model que es planteja. En aquest sentit, els models existents que aglutinen els elements de la quàdruple hèlix abans esmentats, la comunitat, el sector privat, l'àmbit acadèmic i la societat civil, esdevenen paradigmes a seguir, ja que permetran configurar un sistema de presa de decisions estratègiques orientat a millorar la qualitat regional de tots els sectors implicats: econòmic i social.

- Un dels factors d'èxit de les regions del coneixement és la participació social. Per aconseguir-la cal conscienciar a la societat de la importància d'esdevenir una regió del coneixement. Com plantejaria la implicació de diversos col·lectius en el procés?

La societat és el motor de la regió. Per aquesta raó, esdevé una necessitat primordial implicar els diversos col·lectius en el procés cap a una regió del coneixement. La implicació dels col·lectius comença per la disseminació del projecte, així com per establir punts de contacte i de trobada amb els diversos actors de manera que puguin interactuar i aportar idees noves. Ens hem de dotar de plataformes de participació que permetin l'elaboració de visions compartides i el seguiment dels projectes estratègics.

- Com preveu la participació del teixit empresarial i industrial en l'evolució cap a una economia del coneixement?

A la fi, les empreses tenen el paper més determinant: són les que creen riquesa i si la seva activitat està més basada en el coneixement, més riquesa generen. La globalització ha impulsat la recerca i transferència de coneixement i les inversions cap al R+D+I i la internacionalització. El fet d'esdevenir regió del coneixement suposaria un valor afegit pel teixit empresarial pel que fa a l'obertura dels mercats i l'execució d'estratègies de futur basades en la innovació i la internacionalització. A més, les inversions possibilitarien l'augment de competitivitat de les empreses i dels centres tecnològics.

- Quina serà l'evolució de Catalunya Sud com a Regió de Coneixement d'aquí a 5 anys? S'hauran aconseguit alguns dels objectius de treball previstos?

La identificació de l'oportunitat d'especialització intel·ligent del territori facilitarà el posicionament de la Catalunya Sud com a Regió del Coneixement i l'assoliment dels objectius establerts, que esdevindran claus en un futur proper per al desplegament harmònic, cohesionat i sostenible d'aquest projecte. Alguns d'aquests objectius són crear nous llocs de treball vinculats al coneixement, la confecció d'una nova indústria basada en el coneixement, el reforç de la competitivitat dels sectors productius i la millora de la cohesió social.

Descobrint regions del coneixement: Tampere, Pirkanmaa, Finlàndia

En aquesta secció descobrirem territoris identificables amb el concepte de regió del coneixement que s'ha desenvolupat durant els darrers anys a Europa. Aquesta breu anàlisi ens permetrà conèixer-ne aspectes claus i potencialitats per esdevenir regions del coneixement, i ajudarà a configurar un possible model de treball estratègic que hauria de seguir la regió Catalunya Sud. A més, la lectura facilitarà la presentació de conceptes i variables entre les diferents regions de coneixement.

La primera edició presenta un autèntic referent a Europa, la regió de Tampere (Finlàndia), que alguns membres de la [Càtedra Universitat i Regió del Coneixement](#) van visitar per conèixer-ne en profunditat la realitat i els projectes de futur.

REGIÓ DE TAMPERE

La demarcació administrativa de [Tampere \(Pirkanmaa\)](#) és una de les principals regions del coneixement en el context europeu. Situada al sud-oest de Finlàndia, es troba a una distància al voltant dels 150 km de Hèlsinki. La regió compta amb 500.000 habitants i està catalogada com a NUTS3. S'articula al voltant de la ciutat de Tampere (215.000 habitants), que constitueix la segona concentració demogràfica nacional.

Sistema educatiu universitari

HI ha tres universitats a la regió: la Universitat Tecnològica de Tampere ([Tampere University of Technology](#), TUT), la Universitat de Tampere ([University of Tampere](#), UTA) i la Universitat de Ciències Aplicades de Tampere ([Tampere University of Applied Sciences](#), TAMK).

Les institucions educatives tenen un important paper a escala regional, ja que participen activament en el desenvolupament de la regió i col·laboren en diferents projectes i plataformes amb el teixit productiu.

El paper regional d'aquests centres s'ha d'analitzar en conjunt, fruit de l'existència d'un projecte comú, [Tampere3](#), que té l'objectiu de crear un ambient d'aprenentatge atractiu per desenvolupar "recerca multidisciplinària, inspiradora i internacional mitjançant la creació d'una institució universitària conjunta". Cal destacar que es tracta d'una regió on un de cada cinc habitants és estudiant (35.000 universitaris), amb una promoció de les institucions universitàries que atreu talent extern al seu entorn.

Recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I)

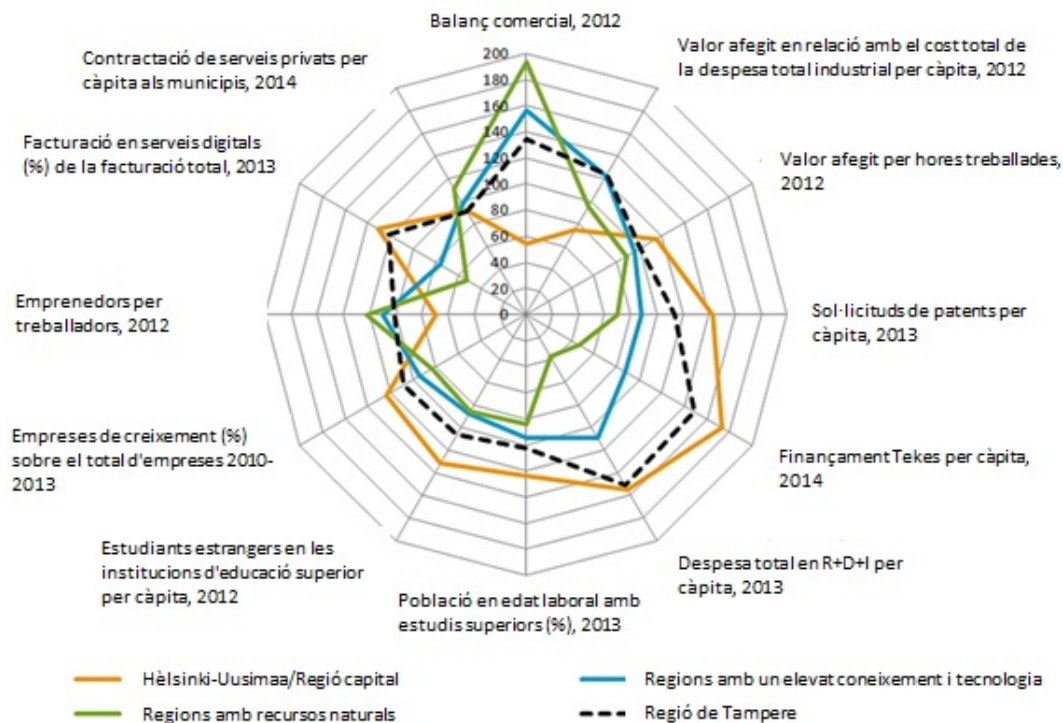
La regió de Tampere, que representa el 9,2% de la població finlandesa i el 6,8% del PIB nacional, rep el 15% de la inversió nacional en R+D+I. Aquest finançament facilita el dinamisme i el potencial que representa la recerca en aquesta àrea. Un dels principals trets que la identifiquen són les plataformes que promouen la innovació i la col·laboració territorial entre els diferents actors.

Durant els darrers anys s'ha donat suport a una estratègia que impulsa l'aparició de plataformes obertes d'innovació com un pas més respecte del model anterior, basat en els clústers. En destaquen exemples com [New Factory](#), centre d'innovació i incubadora empresarial, que connecta emprenedors, estudiants, investigadors, mentors, inversors i experts, o [Global Tampere Education \(GTE\)](#), que facilita un espai de trobada on actors procedents de l'àmbit educatiu desenvolupen productes, col·laboracions i recerca en educació.

Un dels instruments amb més reconeixement de Tampere és la xarxa [Demola](#), que facilita la trobada de col·laboradors, universitats i estudiants interdisciplinaris en equips de treball que busquen afrontar reptes regionals i globals. L'èxit d'aquest projecte n'ha propiciat l'expansió internacional a altres regions i àrees metropolitanes, com ara VÍlnius, Budapest, Suècia, el País Basc, les Illes Canàries o Dinamarca, a banda d'altres àrees de la mateixa Finlàndia.

La gestió i promoció d'R+D+I és un potencial evident a Tampere, on mitjançant una adequada governança es busquen estratègies que permeten assolir els reptes marcats en aquesta matèria. La figura següent mostra, a mode de síntesi, els resultats d'aquesta planificació comparant-la amb Hèlsinki i altres regions finlandeses.

Destaquen de la regió de Tampere alguns indicadors que li atorguen un valor afegit en relació amb la despesa total industrial, el cost total en R+D+I per càpita o el percentatge de facturacions dels serveis digitals sobre el total, en els quals, com s'observa, supera la mitjana finlandesa.

Perfils econòmics de les regions de Finlàndia segons regió capital, regions del coneixement i tecnologia, regions amb recursos naturals i la regió de Tampere. Font: tampereallbright.fi.

Consideracions econòmiques i sectorials

Les característiques econòmiques de la regió es fonamenten en l'alta presència de sectors com les TIC, les tecnologies de la salut, les enginyeries, els serveis comercials de coneixement intensiu (KIBS) i el turisme. El predomini d'aquestes activitats econòmiques genera també una estratègia de construcció de marca (*branding*) regional pròpia vinculada a la innovació i la tecnologia.

La transformació actual es realitza cap a un entorn basat en plataformes obertes d'innovació que intenta consolidar-se dins d'un entorn molt marcat pels clústers històrics en energies renovables, aprenentatge en línia (*e-learning*) i salut i benestar. En el passat, la telefonia mòbil ha estat un sector predominant, encara que durant els darrers anys ha perdut rellevància dins de l'actual model, basat en l'economia del coneixement.

Governança

La governança de la regió té com a nucli del sistema el [Council of Tampere Region](#). Com a institució regional s'encarrega de fer la planificació estratègica i exercicis de prospectiva territorial, amb un model avançat on les entitats municipals participen activament en la presa de decisions. Aquest eix es complementa amb cooperacions subregionals entre municipis.

A més, dins del nucli regional es compta amb una agència de desenvolupament econòmic que participa en la gestió regional en matèria d'R+D+I, [TREDEA](#).

Altres elements d'interès de Tampere són el reconeixement mundial com a espai d'educació, recerca i tecnologia. També, d'acord amb el Fòrum Econòmic Mundial, esdevé un paradigma de la col·laboració entre la universitat i la indústria. A més, té una marca regional amb un elevat suport per part del seu territori i una clara vinculació amb les TIC.

La ciutat de Tampere, en la qual es preveu una inversió de [6 mil milions d'euros](#) fins al

2030 per incentivar-ne el desenvolupament, participa en el projecte [6 cities](#), que consisteix en una xarxa de col·laboració amb Hèlsinki, Espoo, Vantaa, Turku i Oulu per desenvolupar productes, serveis i solucions innovadores als reptes existents. Es basa en plataformes obertes d'innovació, dades obertes (*open data*), interrelacions i participació oberta.

Comparativa amb la Catalunya Sud

Com s'ha observat, la regió de Tampere és un referent com a regió del coneixement. En aquest sentit, la Catalunya Sud podria seguir un pla estratègic que hauria de prendre com a referent alguna de les potencialitats de Tampere.

En primer lloc, l'existència i el suport a les plataformes obertes d'innovació i xarxes de col·laboració, com Demola, són un bon exemple de planificació regional, ja que busquen promoure la transferència tecnològica de coneixement, la recerca i la formació del estudiants en matèries d'interès que donin resposta tant als reptes regionals com a d'altres de caire internacional.

Així mateix, la governança regional, que segueix el model de la quàdruple hèlix (administració pública, universitat, empreses i societat), és un dels elements distintius de la regió finlandesa. Els esforços inicials en el cas de la Catalunya Sud es podrien orientar a fomentar pràctiques de col·laboració entre diferents agents. Aquesta adequació de l'entitat regional es justifica en la necessitat d'adaptar-se als nous reptes i necessitats de la societat en matèria de desenvolupament regional, gestió d'inversió en R+D+I i suport a programes formatius dirigits a dinamitzar el capital humà de la regió, com en el cas finès.

Per últim, la construcció de marca del sistema també s'identifica com un tret característic de la regió de Tampere i evidencia la necessitat de plantejar una marca pròpia a la Catalunya Sud.

D'altra banda, un aspecte equiparable entre Tampere i la Catalunya Sud és l'elevada proporció d'estudiants en ambdós casos, amb un 20 % i un 15% respectivament.

En conclusió, el cas de Tampere permet a la Catalunya Sud obtenir alguns trets bàsics sobre els camps d'actuació en un model de regió del coneixement. Els eixos principals identificats són les plataformes obertes d'innovació, una entitat regional com a nucli de la governança, l'èxit dels exercicis de prospectiva i les estratègies enfocades a R+D+I. Evidentment, aquestes idees poden ser la base sobre la qual adequar el model finès a les dinàmiques de la Catalunya Sud, però s'ha de tenir en compte que l'èxit d'un model regional en un indret concret no garanteix que sigui totalment extrapolable en una altra regió.

Antonio Calero López i Josep Maria Piñol,

Membres del grup de suport de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement

L'impacte social de la recerca en el món anglosaxó ha esdevingut en els darrers anys una qüestió primordial a les universitats. Aquest assaig és una revisió fonamental de les temàtiques sobre l'impacte social, i especialment d'aquelles que afecten a l'àmbit de les Humanitats.

Grau, Francesc Xavier, [Catalunya Sud: Regió del Coneixement](#), Publicacions URV, 2016

El document *Catalunya Sud: Regió del Coneixement* esdevé un estudi meticulós sobre la realitat de les regions del coneixement i el paper de les universitats, a l'hora que permet establir les directrius a seguir per a fer de la regió de Catalunya Sud, Regió del Coneixement.

Coses que passen:

24-26/04/2017

[EUROCITIES Economic Development Forum in Donostia](#), San Sebastià.

11-12/05/2017

[XX Encuentro de Planes Estratégicos](#), Saragossa.

22-23/05/2017

[Converses al Camp de Tarragona](#), Teatre Batrina, Reus.

22-24/05/2017

[Going global 2017](#), Queen Elizabeth II Centre, Londres.

06/07/2017

[Presentació de la memòria anual de Catalunya. Anàlisi del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre.](#) Tortosa.

Col·labora amb nosaltres!

Aquesta newsletter és l'espai per a compartir informació sobre Catalunya Sud com a regió del coneixement. Si vols contribuir a la propera newsletter, envia la teva aportació a: cacatedraregiodelconeixement@urv.cat

Diputació Tarragona

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
Càtedra Universitat i
Regió del Coneixement

Website

Email

© 2017 Càtedra Universitat i Regió del Coneixement, Universitat Rovira i Virgili. *Tots els drets estan reservats.*

Rebeu aquest correu perquè us convidem a subscriure-us a la newsletter de la Càtedra Universitat i Regió del Coneixement de la Universitat Rovira i Virgili.

[Canceleu la vostra subscripció](#)

[Actualitzeu les vostres preferències](#)

Càtedra Universitat i Regió del Coneixement
Campus Sescelades
Avinguda Països Catalans, 26
Tarragona, Tarragona 43007

[Add us to your address book](#)